

გოგას

№4, 2015

პირ-უპასუხის ენათლის

ჩვენი ზატარა ირაკლი,
ჩემი უმცროსი ძამიკო,
უწავერ კითხვებს გვისვამს და
სურს, ეველაფერი გაიგოს.

— მშე როცა ჩადის, სად ჩადის
ან დილით როგორ ამოდის?
ღრუბელი წვიმას რომ გზავნის,
მერე იმ ღრუბელს რა მოსდის?

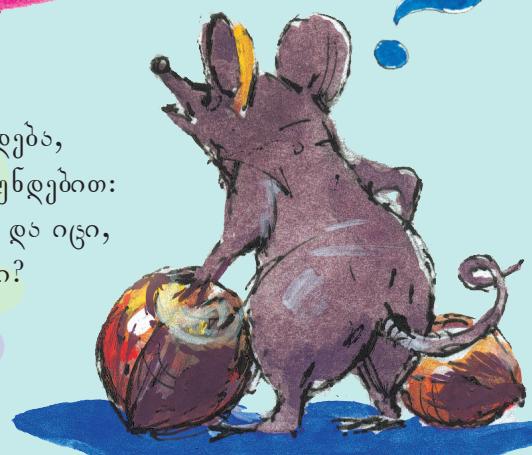
წრუწუნას თხილი რად უვარს?
მელას რად უვარს ჩიჩია?
ვინც უოველ დილით რძეს დალევს,
მართლა მაგარი ბიჭია?

დამურა დამით ხომ ფრინავს?
დღისით რომ ფრინავს ბეღურა,
ბეღურას რატომ ვემახით,
რატომ არ ჰქვია დღემურა?

გაზაფხული რომ მთავრდება,
ზაფხული თუკი იწევბა,
შემოდგომას რომ მოჰქვება,
მოდგომა ერქვას, იქნება?

კითხვებს იგონებს უწავერს,
თუმცა სულ ამას ვარიგებ:
— ბიჭო, ირაკლი, გეეოფა,
გაიზრდები და გაიგებ!

მაგრამ მაინც არ ჩუმდება,
მთელი დღე კამათს ვუნდებით:
— შენ რომ დიდი ხარ, და იცი,
მე რატომ არ მეუბნები?

ანგელოზების საბავშვო ბაღი

ჩემს ქუჩაზე ერთი ბაღია. გარედან დიდი ასოებით აწერია:

ამ ბაღში მშობლებს შვილი ანგელოზები დაჰყავთ.

ბაღიან ლამაზი ბაღია, კოშკურებიანი.

შიგნით რომ შეხვალთ, ისე მოგეწონებათ, დარჩენა მოგინდებათ.

ბაღში მზე პირდაპირ ჭერზე ამოდის, იატაკზე ნამდვილყვავილებიანი ფარდაგები აფენია, პატარა სოკო-შაძრევნებიდან წყაროს წყალი მოჩუხებებს.

ოთახებში მაგიდების, სკამების და სათამაშოებით სავსე ყუთების გარდა ხეებიც დგას. ამ ხეებზე საქანელები და ჰამაკები ჰკიდია.

ხეებს ფუღუროები აქვს.

ერთ ფუღუროში სამზარეულოა, მეორეში პაიანინო დგას, მესამეში პირსაბანი და ღამის ქოთნები...

მოკლედ, ლამაზი ბაღია და ისე მომწონს იქაურობა, ამას წინათ ბაღის დირექტორს შევეხვეწე:

— მეც მიმიღეთ ოქვენს ბაღში, რა. გეფიცებით,

კარაქიან პურსაც შევჭამ, ფაფასაც და წვნიანსაც სიამოვნებით შევხვრებ.

ბაღის დირექტორმა სათვალე გაიკეთა, ამზედა, დამსედა და მკაცრად მკითხა:

— შენ პატარა ხარ?

— არა, როგორ გეკადრებათ, — ლამის სიცილი ამიტყდა, ეტყობა, ისეთი სათვალე გაიკეთა, რომ პატარა გამოვჩნდი. არადა, რაღა დროს ჩემი პატარაობაა!

— ჰო, — დაფიქრდა ბაღის დირექტორი და ახლა უფრო მკაცრად მკითხა: — არც ანგელოზი ხარ?

— უიმე, რას ბრძანებთ, რა ანგელოზი?! ფრთხი მე არ მაქს და არაფერი, ჩვეულებრივი ადამიანი ვარ, — ცოტა არ იყოს, დავიმორცხვე.

— აჰა, გასაგებიაა, — სათვალე გაისწორა ბაღის დირექტორმა, — მაშინ ვერ მიგიღებ.

— ეჭ, — გული დამწყდა მე, — არადა, სულ ასეთ საბავშვო ბაღზე ვოცნებობდი.

— იქნებ, ჩვეულებრივ საბავშვო ბაღში იარო, — შევეცოდე ბაღის დირექტორს, — აი, სამსახურის საბავშვო ბაღი რომ ჰქვია, იქ.

რა უნდა მექნა? კარგი-მეთქი, ვუთხარი.

ჰოდა, სანამ სამსახურის საბავშვო ბაღში წავიდოდე, მინდა მოგიყვეთ იმ ანგელოზებზე, ანგელოზების საბავშვო ბაღში რომ დადან.

სხვათა შორის, ზუსტად თქვენნაირები არიან: თქვენნაირად ცელქობენ, იცინიან, ტირიან, ჭირვეულობენ...

აი, გაგაცნობთ და, იქნებ, დამეგობრდეთ კიდეც.

მისამართი ანგელოზები

ანგელოზების საბავშვო ბაღში მინდვრის ანგელოზი დადიოდა. მინდვრის ანგელოზს ღიღილოს-ფერი თვალები ჰქონდა და ამიტომ ყველა ღიღის ეძახდა.

კეთილი ანგელოზი იყო: ქალაქელ ბავშვებთან მიფრინდებოდა-ხოლმე.

ამ ბავშვებს ნამდვილი მინდორი არც კი ჰქონდათ ნანახი.

ჰოდა, გაუშლიდა ღიღი თავის მინდვრის ფრთებს, რომელზეც პაწაწინა მწერებს და ცხოველებს ატრაქციონი ჰქონდათ მოწყობილი, და უნდა გენახათ ბავშვების სიხარული:

გამოეფინებოდნენ ამ მინდორზე და აი, როგორ ერთობოდნენ:

აბლაბუდების ბატუტზე ხტუნაობდნენ კალიებთან ერთად;

ბაბუაწვერას ბამბის ნაყინით იტკბარუნებდნენ პირს;

ჭიამაიების სასაცილო სარკის კობლებიან ფრთებში იხედებოდნენ და ხითხითებდნენ;

ღიპაიან ზაუნებთან ერთად ბალახის საქანელაზე ქანაობდნენ;

ფუტკრების დამზადებულ, ჯოხიან თაფლის კანულებს წუწნიდნენ;

შროშანების ფინჯნებიან ბორბალზე ტრიალებდნენ;

ლოკოკინები კაფე-ნიუარებში ეპატიუებოდნენ: მობრძანდით, გემრიელი მაყვლის ლიმონათი და მარწყვის ნაყინზე, მაგრამ ვერ შევეტიე, — იქ თურმე მარტო ბავშვები ეტევიან...

უარს ვინ ეტყოდათ?! ის კი არა, ერთხელ მეც მინდოდა ამ კაფე-ნიუარაში შესვლა, ვვიუდები მარწყვის ნაყინზე, მაგრამ ვერ შევეტიე, — იქ თურმე მარტო ბავშვები ეტევიან...

მოკლედ, იმის თქმა მინდა, რომ ღიღის მინდვრის ფრთებზე ისე კარგად ერთობოდნენ ბავშვები, სახლებში ძლივს მიჰყავდათ უფროსებს.

აბა, რა იქნებოდა, ასეთ მინდორზე რომ მოხვდეთ, თქვენც კი გაჯიუტდებით, სახლში წასვლა არ გვინდაო.

აი, ეს მინდვრის ანგელოზი ღიღი დადიოდა ანგელოზების საბავშვო ბაღში.

— ადექით, გათენდა, ბაღში არ დამაგვიანდეს!

უთენია იღვიძებდა ღიღი, წამოხტებოდა და ფრთების ფართხაფურთხით იცვამდა ტანსაცმელს.

— რა დროს ბაღია, ჯერ გათენებულიც არაა, — ბუზლუნებდა მამა.

— გათენებულია, გათენებულია! — თავისას არ იშლიდა ღიღი და უკვე ფეხსაცმელს იცვამდა.

ნეტავ ფეხსაცმელი რად უნდოდა? სულ დაფრინავდა.

— ცოტა ნელა, თორებ ჩამოვარდები, — წრიპინებდა გზაში მინდვრის ფრთაზე ჩამოკონწიალებული ღიღის მეგობარი, ფხაკუნა თაგვი თათანია და ბალახს ებლაუჭებოდა.

თათანია ღიღის ფრთებზე ცხოვრობდა.

ღიღის მეგობარი ძალიან უყვარდა და მის გარეშე ბაღში არ მიდიოდა. ალბათ, თქვენც არ მიდიხართ ბაღში საყვარელი სათამაშოს გარეშე, არა?

ჰოდა, ერთ ღიღესაც გაიღვიძა უთენა ღიღიმ, წამოხტა, დაფაცურდა, იტრიალა, იზრიალა და ბაღში გაფრინდა თათანიასთან ერთად.

— გამარჯობა, — შესვლისთანავე მხიარულად დაიძახა ღიღიმ, მაგრამ პასუხი არავინ გასცა.

გაოცებულმა ღიღიმ ჯგუფელ ანგელოზებს გადახედა, ყველა მოწყებილი იყო.

— რატომ მოგიწყენიათ? — იკითხა გაოცებულმა,

— ჯერ ხომ ფაფა არ მოუტანიათ?

— ჩვენს გადია ანგელოზს თურმე აი, ის აქვს, დიდ ქალებს რომ ჰქიათ, ანგელინა, ყელი სტკივა, — უთხრა სიზმრის ანგელოზმა და ტირილი დაიწო.

— მართლა? — ღიღი მიხვდა, რომ გადია ანგელოზს ანგინა ჰქონდა, ჭკვიანი იყო.

— მართლა ჰო, გუშინ აი, ამდენჯერ დააცემინა, — თქვა გაჩერილმა ანგელოზმა და სამი თითი გაფარჩხა.

— სამჯერ არა, ათჯერ, — მაშინვე შეუსწორა ჭირვეულმა ანგელოზმა.

— არა, ამდენჯერ, — გაუმეორა გატეხილი სათამაშოების ანგელოზმა და ჩუმად თითები მაინც გადათვალა ხომ არ მეშლებაო. არაფერიც არ ეშლებოდა, ზუსტად სამი თითი ჰქონდა გაფარჩული.

— ათჯერ-მეთქი, — ფეხები დააბაკუნა ჭირვეულმა ანგელოზმა.

— ნეტავ როგორ დაითვალე, ათამდე თვლაც კი არ იცი, — გაბრაზდა გატეხილი სათამაშოების ანგელოზი.

— აი, თუ არ ვიცი: ერთი, სამი, ხუთი და ორი და ათი. — მაშინვე დაითვალა ჭირვეულმა ანგელოზმა.

— რა ამბავია აქ? — დაიქუხა უცებ ოთახში ცეკვა-ცეკვით შესულმა კუკური ჯადოქარმა!

ცეკვის მასწავლებელ კუკურის ჯადოქარს იმიტომ ეძახდნენ, რომ ძალიან ბრაზიანი იყო და სულ ემუქრებოდა ჰატარა ანგელოზებს, კარგად იცემეთ, თორებ მე ვიცი, რასაც გიზამთო.

— ალბათ, გაგვაქვავებს ან გაგვაქრობს, — ჩურჩულებდნენ შემინებული ჰატარა ანგელოზები.

ახლაც შეშინდათ და აქეთ-იქით ფაცხაფუცხით გაფრინდნენ.

მინვდრის ანგელოზი ყვავილებიანი ფარდაგის ქვეშ შეძვრა, მინდვრის ფრთები მაქვს და აქ ვერ შემამჩნევსო;

გატეხილი სათამაშოების ანგელოზი სათამაშოების კუთხი ჩაყირავდა, მართალია, ფეხები ზევით დარჩა, მაგრამ თვითონ ხომ ვერ ხედავდა?

მსუქანა ანგელოზი ფუღუროში კი შეძვრა, მაგრამ ბოლიში და ფუმუღლა ტაკო გარეთ დარჩა გამობზეკილი;

სიზმრის ანგელოზი ჰამაკში ჩახტა და თავზე საბანი წაიფარა, ვითომ მძინავსო, სინამდვილეში მართლა ჩაეძინა და ხვინივა ამოუშვა.

მოკლედ, ყველა დაიმალა.

— სად წახვედით? — დაიქუხა ისევ კუპური ჯადოქარმა, — გამოდით ახლავე! აბა, ცეკვით, ცეკვით! ერთი-ორი, ერთი-ორი, ერთი-ორი-სამი-ოთხი... — და ანგელოზებსაც სხვა რა გზა ჰქონდათ, ცეკვით გამოლაგდნენ სამლავებიდან.

მოფრინავდნენ, ტრიალებდნენ, ბზრიალებდნენ. ცეკვა ძალიანაც უყვარდათ, მაგრამ ყვირილის და ჩხუბის ეშინოდათ. აბა, ყვირილის და ჩხუბის ვის არ ეშინია?!

— აბა, თანაბრად, — ყვიროდა კუპური ჯადოქარი, — ერთი-ორი, ერთი-ორი... ეი, შენ, ძოლისგუდავ, გამოფხიზლდი, თორებ მოვიდა წკეპლა ფრთებზე! ეი, შენ, ლილი, გაშალე ეგ ფრთა წესიერად, თორებ მე ვიცი, რასაც გიზაბ!

ვაიმე, არ გამაქვავოსო, შეეშინდა ღილის, შიშის-გან თვლა აერია და ფრთა არასწორად ააფარფატა.

— ახლა მოვალ და მაგ ფრთას მოგაწიწენი! — დაიქუხა კუპური ჯადოქარმა და ღილის ფრთას ეცა. და ამ დროს...

ხომ გახსოვთ, ღილის მეგობარი რომ დაპყავდა ბალში? დიახ, დიახ, ფხაკუნა თაგვი თათანია.

ჰოდა, გაგიჟდა თათანია, ეს რა ესმის ჩემს ყურებსო, რას ჰქია, ჩემს მეგობარს ფრთა მოაწიწენონ, ხომ ეტკინებაო?! ან, საერთოდ, ანგელოზს რომ ფრთა მოაწიწენო, ის რაღა ანგელოზია, ბავშვებთან როგორდა უნდა მიფრინდესო? როგორდა უნდა გაახაროსო? სულ რომ ქვად მეტცეს ჩემი საამაყო კუდი და ყურები, მაგ კუპურის მაინც მოვუვლიო, დაიქადნა და ფხაკუნით გამოძრა ბალახიდან.

— ვაიმე, თაგვი! — შესძახა შეშნებულმა კუპური ჯადოქარმა. ვინ წარმოიდგენდა, ჯადოქებსაც თუ ეშინოდათ თაგვების?! ან, საერთოდ, რამის თუ ეშინოდათ?

ახლა გიჩვენებ სეირსო, ისკუპა თათანიამ და კუპური ჯადოქარს პიჯაკზე მიახტა!

— ქვა-ქვუ-ქო-ქვე-ქვი! ქვა-ქვუ-ქო-ქვე-ქვი! — წამოიყვირა კუპური ჯადოქარმა თაგვისი ჯადოსნური სიტყვები, მაგრამ ამაღდ, — თათანიას სულაც არ სჯეროდა ჯადოქრობის და, რადგანაც არ სჯეროდა, არც გაქვავებულა. პირიქით, ახლა თმაზე ჩამოეკიდა კუპური ჯადოქარს.

— ვაიმე, მიშველეთ, მიშველეთ! — აყვირდა კუპური ჯადოქარი და დატრიალდა, მაგრამ რა დატრიალდა! ხან კედელს მიეჯახა, ხან ხეს, ხან მაგიდას, ხან სკამს...

რაღა დავმალო და ჰატარა ანგელოზებს ამის დანახვაზე ისეთი სიცილი აუტყდათ, ისეთი სიცილი, რომ — რა ფრთის გასწორება, რის ცეკვა?! თავი ვეღარ შეიკავეს, იატაკზე გაგორდნენ და ფეხები აასხმარტალეს.

— მომაშორეთ ეს თაგვი და გპირდებით, ცუდად აღარ მოგექცევით! — ყვიროდა კუპური ჯადოქარი კარადის ქეველიდან, თურმე ამდენ ტრიალში გადმოუყირავებია და ქვეშ მოყოლილა.

ვის ჰქონდა მისი გამოყვანის თავი? სიცილისგან ვეღარ დაფრინავდნენ. ბოლოს ისევ ღილის შეცოდა და თათანიას სთხოვა, თავი დაანებეო.

— აბა, ერთი, კიდევ გაბედე ამ ანგელოზების შეშინება! — მკაცრად დაუქნია კუდი თათანიამ კუპური ჯადოქარს და ღილის მინდვრის ფრთაზე აცუხცუხდა.

კუპური ჯადოქარი კრუსუნით გამოძრა და გაიძურწა.

თუმცა მისთვის აღარავის ეცალა. გახარებული ჰატარა ანგელოზები ცეკვავდნენ და ცეკვავდნენ, სხვათა შორის, ძალიან, ძალიან ლამაზად და კარგად.

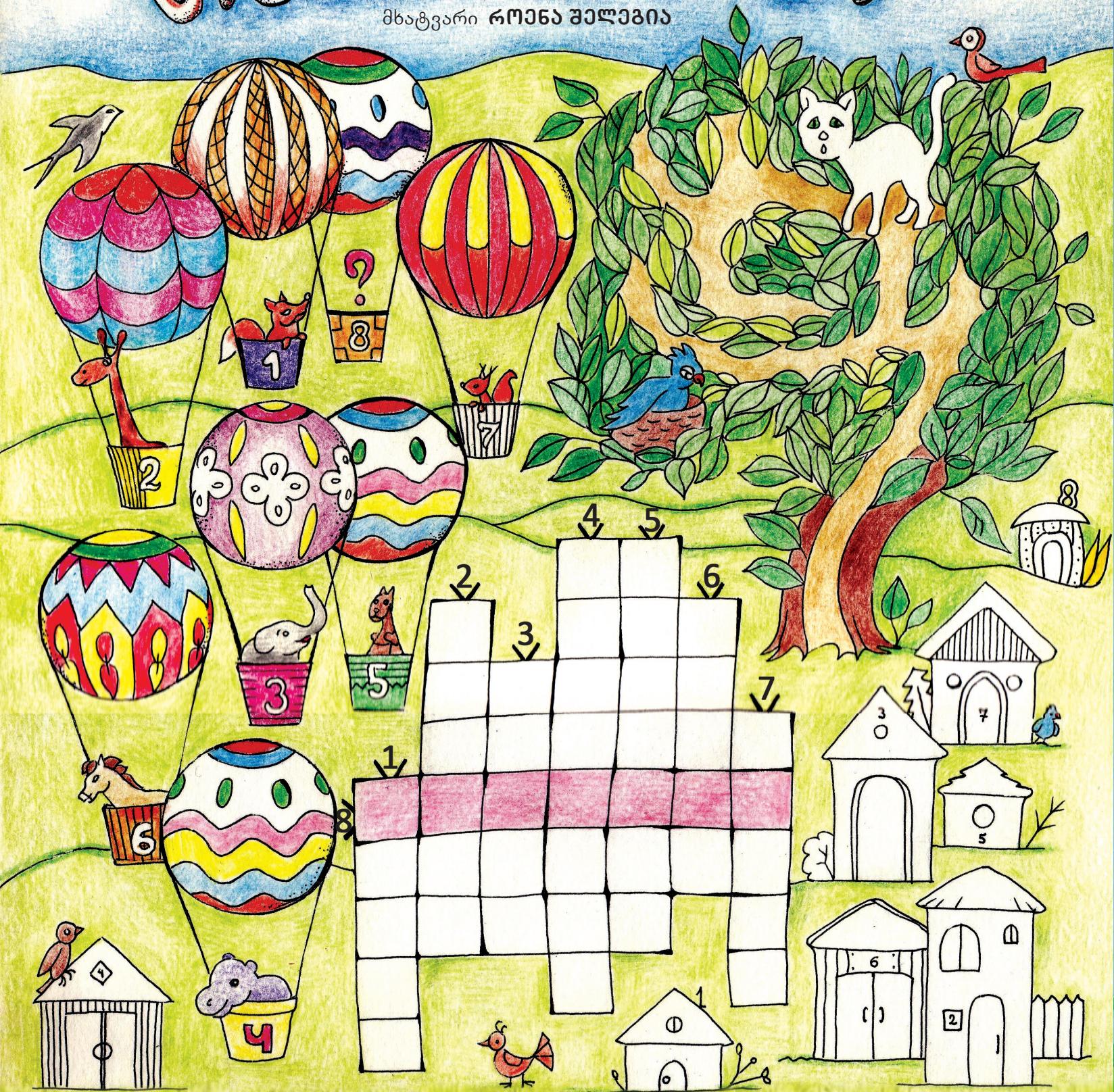

**მოძღვნო ნომერში
სხვა ანგელოზის
ამბავს გიამბობთ.**

თქვენი უკანონობრივი მოვალეობა

მხატვარი როვენა შალეგია

1. შეავსე პროცესორი;
2. 306 უნდა იჯდას მე-8 საჰაერო გურთვი?
3. იპოვე ერთნაირი საჰაერო გურთი;
4. დაეხმარე კატას ლაპირითიღან გამოსვლაში;
5. იპოვე ნახატში 6 ჩიტი;
6. გააზერადე ცხოველების სახლები მათი ნომრების მიხედვით;
7. დათვალი, რამდენი წლება ნახატზე.

ნათია ჯავაშია

ნის კარტებით მოგანილი გაზაფხული

- შავ წერტილებს ხედავ ცაზე?
- ჰო, მერცხლების გუნდებია,
შორი გზიდან მოფრინავენ,
სამშობლოში ბრუნდებიან.

ნისარულით ჭიკჭიკებენ,
გულოვორები, ფრთახატულნი,
ნისკარტებით მოაქვს ყველას
თავის წილი გაზაფხული.

ყოჩი

ყოჩივარდა
გაყოფილდა,
ყოჩი ვარ და
ამიტომი,
გაზაფხულის
ყვავილებმა
თავი აღარ
გამიტოლონ.

იამ გულში
გაიფიქრა,
შენი ტოლი
როდი გარო,
გაზაფხულის
მახარობლად
სულ პირველი
მოვდიგარო.

მხატვარი თამთა მამუკალაშვილი

ახილებული
კითხვები

აგდებენ, როცა
სკილებათ და იწებენ,
როცა არ სკილდებათ.

5 4 7 1

--	--	--	--

რა უკიდესა ნახო
დახურული თვალი?

14 3 7 11 1 13 3

ჟარუა, ნაწილები
და სიღროს ჰერცი.
რა არის?

14 12 10 3 16 6 3

როგორ ჰქან ვე
იპოვი ძრვაში?

11 17 13 1 10 14

უკიდესი მოამზადო,
მერნამ ვე უწამ.
რა არის?

5 1 9 6 2 8 3 10 3

თუ გავიჭირდა
პასუხების
ამოსაცნობად გასაღები
იპოვე ჟურნალში.

ნინი და ჭიათია

იყო ერთი პატარა, ლამაზი და პეთილი გოგონა, ახლად დაბადებული ნაკადულივით უმანქო. გოგონას სახელად ნინი ერქვა. ცადაწვდენილი მოქბით გარშემორტყმულ, ხშირი ტყით დაფარულ სოფელში ცხოვრობდა. ხშირად სეირნობდა, ძალიან უყვარდა ბუნება და მთელი გულით შესტრფოდა მას.

ერთ დილით ნინი, ჩვეულებისამებრ, გარეთ გამოვიდა. ირგვლივ საოცარი სურნელი იყრქვეოდა. გოგონამ ჭიამაია შეამნია, რომელიც მუხის ფოთლის წვერზე მიცოცავდა. ცოტაც და, ჩამოვარდებოდა. ნინიმ მაშინვე აიყვანა, ხელზე დაისვა და ჩასჩურჩულა:

— რა მშვენიერი ხარ ძვირფასო!
ამ დროს უცნაური ხმა შემოესმა:

— გამარჯობა, მე ჭიჭი მქვია, შენ?

ნინი შეცბა, გაიხედ-გამოიხედა, გარშემო სიჩუმე იყო. არა, ნამდვილად გაიგონა, არ მოესმა, ჭიამაია ესაუბრებოდა.

— მე ნინი ვარ, — უპასუხა გოგონამაც.

— მადლობა, რომ გადამარჩინე. ოქროს გული გქონია.

— კი მაგრამ, შენ ლაპარაკობ? — ჰკიოთხა გაოცებულმა ნინიმ.

— რა თქმა უნდა, ლეგენდა მაინც არ გაგიგია ჩემ შესახებ?

— როგორ არა. ნუოუ ეს ყოველივე სიმართლეა?!?

— დიახ. — მიუგო ჭიჭიომ.

— მაშინ მითხარი, დღეს როგორი ამინდი იქნება?

ჭიამაია, ცოტა არ იყოს, შეფიქრიანდა, მერგ უთხრა:

— აი, ახლა აუცილებლად იწვიმებს.

და წამოვიდა შხაპუნა წვიმა...

გოგონა სახტად დარჩა. ამის შემდეგ ნინი და ჭიჭი დამეგობრდნენ. ჭიამაიამ ასწავლა მას, თუ როგორ იცნობდა ამინდს. ნინიც ყვავილებით ანებივრებდა.

მაგრამ ერთ დღესაც ჭიამაია აღარ გამოჩნდა. ბევრი ეძება გოგონამ, შემოიარა მთელი ქვეყანა, დაათვალიერა ყველა კუთხე-კუნძული, მაგრამ ამაოდ. თუ სადღაც ჭიამაიას მოჰკრავდა და თვალს, ეძახდა: ჭიჭი... ჭიჭი...

დრო გადიოდა, ნინი გაიზარდა. ის საუკეთესო სინოპტიკოსი გახდა, მაგრამ ძველი მეგობარი არასოდეს დავიწყებია.

გოგო
ჩიურაძე
ნ ნოს,
174-ე სკოლა
მონაცემი

კინკო და ნექტარი

უხსოვარ დროს, ტყის განაპირას ერთი ხის ფულუროში, დედა ფუტკარი ნექტარი ოჯახთან ერთად თაფლისთვის ცვილის სასახლეებს აგებდა.

გაია პარსალი

ძოვა წყარო

წეროს დილით დაზინდებ
ჩვენს ბოსტანში მობეჭნა,
გაუხვია ტბისექნ სტუმრად
ციცქამ, თითისოდენამ...
— უსაუმოდ როგორ გავმდო! —

გაიბერა ჰამიდორი, —
წერხანდელი გახმის მერა
დამრჩა წვეთი ორად ორი!

აროხოხდა ჭარხალი:
— წეალი გვინდა ასალი!
— გამერუჯა მჩენე კანი!
— ნუთუ დავრჩი დასაბანი?! —

აჯუჯღუნდა ბადრიჯანი.

— მივაჩვიე სამი შვილი,
ჰირს იბანდნენ ეოგელ დილით,
ხელიც ჰქონდეთ დაბანილი! —
ამბობს ზრდილი ქარტოფილი.

— როდის გავავლო სამოსი?
ზეწარი, სუფრა ან ტილო?
სარეცხი როდის გავფინო? —
ჩივის ქოჩორა სტაფილო.

— გინ გვიძველის წეროს გარდა?
გამოვარდა კარში ბარდა.

— რა გამახარებს დაქდაჭა ბოლოებს?
ეჭ, ჩამოვხმები, ბოლოს და ბოლოს.

— ნეტავ, მქონდეს — ნატრობს კიტრი, —
წეაროს წეალი ერთი ლიტრი!

ოხრავს, ტირის ნიახური:
წეაროს წეალი მინდა სურით!

— დავრჩით უწელოდ?
ეს რა მესმის?!
მომწედა ფესვი, — გენესის ნესვი.
— წეაროვ, ხშირად გაბრაზებდი,
გემახოდი აბეზარას,
აღარ მოხვალ ჩემთან, არა? —
ნესვმა ცრემლი გადმოჟარა.

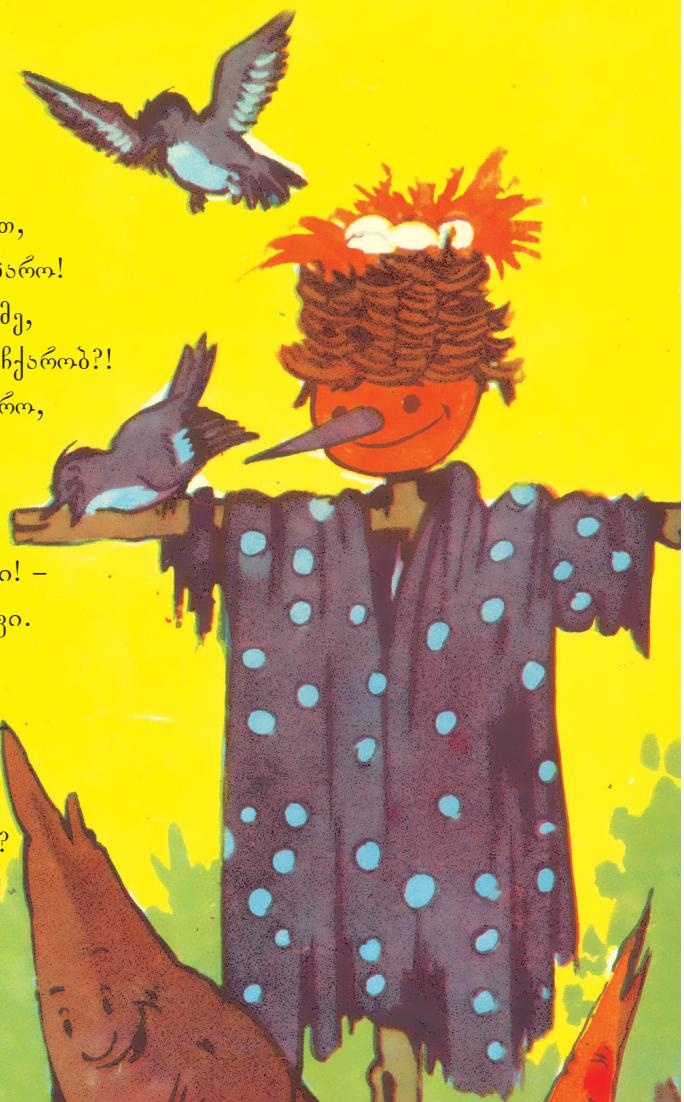
სულ გამწარდა წიწაკა,
თავში ხელი იტაკა:
— წეარო მართალი!
არის ჩეენი ბრალი,
რომ არა გგაჭვს წეალი!
მაღლობას ვისწავლით!
გამოთათხა ყაბაყიც:
— ნუ ხარ ასე ამაჟი!
იცი, რატომ ვცხარობ?
ვერ ამჩნევდი წეაროს!

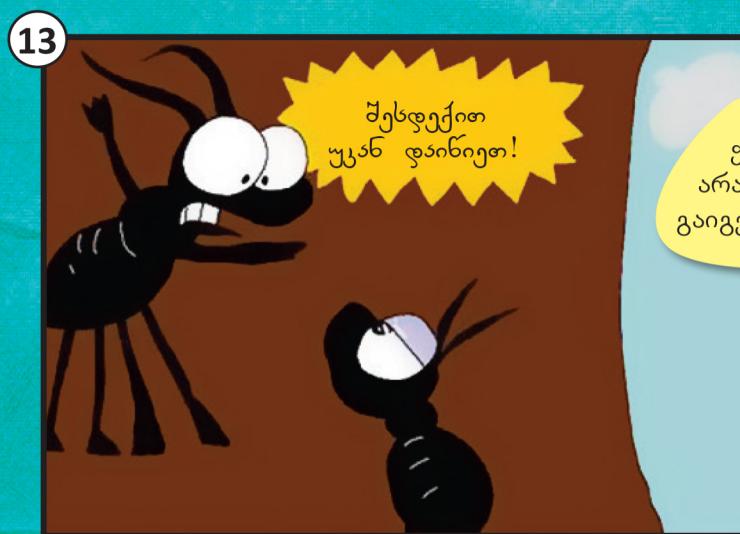
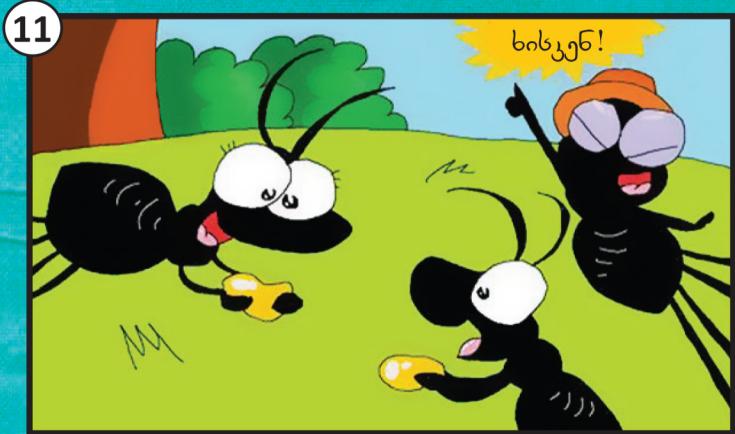
— მე გამწუწა! — თქვა კომბოსტომ, —
დამისველა კაბის ბოლო,
ეჭ, ვუთხარი, ქარაფუტავ,
დეკვაში ხარ მარდი მხოლოდ!

— ავიგელით საუვედურით,
სულ ვეძახდით, მუნწი ხარო!
ჯერ დაგვიანე, ვგასაუზმე,
რას გარბისარ? რატომ ჩეარობ?!
აღარ მოვა ჩვენთან წეარო,
სხვისთვის ცეკვავს,
სხვისთვის ხარობს...

— ახი არის თქვენზე, ახი! —
გაუბრაზდა ველას ხახვი.

უცბად...
წვიმაც წამოვიდა:
— ხომ არ დაჭენით, არ გადახმით?
ინახულა ნესვიც, ხახვიც,
ბოლოკიც და სქელი კვანიც:
თურმე წეაროს გამოუშვა,
გაიხარეს მისი ნახვით.

ჭინჭო და მისი ოჯახი ჭიანჭველებს გზაზე გადაუდგა, მაგრამ არავინ ისმინა მისი ვედრება, ვერც კი გაიგეს, ისე გადათელეს ოჯახიანად.

საგონებელში ჩავარდნილმა ნექტარამ, ნესტარი მოიმარჯვეა მტრის დასახვედრად, მაგრამ მის ბედზე ისეთმა წვიმამ დასცხო, რომ წალეკა ხეს შესეული ჭიანჭველები.

12

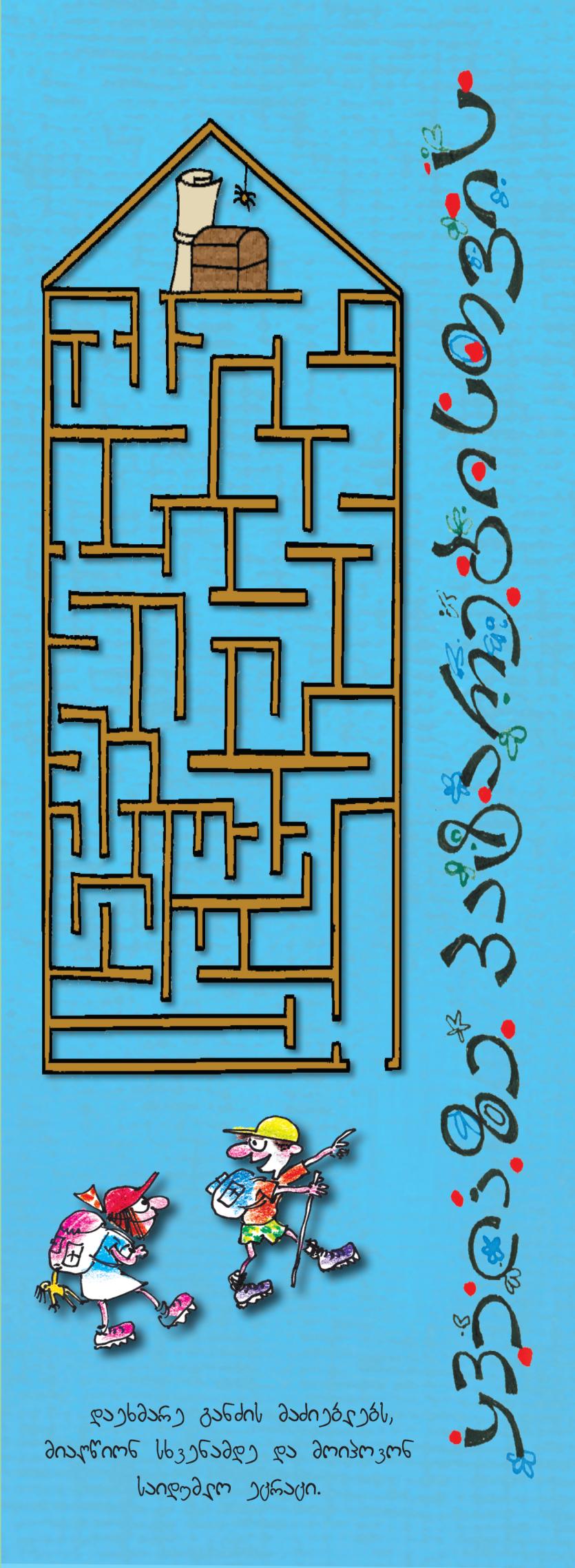
ნექტარა კი ატკბობს ადამიანის ყოფა-ცხოვრებას მზისფერი ფიჭა თაფლით. „ყველა მწერი ბზუის, ფუტკართან კი ყველა ტყუის“ – ლილინებს ფუტკრის შრომის მადლიერი ადამიანი მისი ფუსფუსის შემყურე.

ჭინჭო ჭიანჭველეთში მოღალატედ შერაცხეს, საფუტკრეთში კი დღესაც პატივს მიაგებენ მის საოვნას.

ამ ნახატებიდან რომელი
იწყება ასო „დ“-ზე

მხატვარი ლაშა სულაკაშვილი

დაქნებარ განძის მაშერდებს,
მიაწონ სხვენამდე და მოიპოვო
სიდეგლო ექიუი.

ცერქი გოჭი

ტომრიდან რომ კარტოფილი
გადმოვარდა... ბატმა ნახა.
ისვს გასძახა კმაულფილმა:
— ფეხბურთს გავაჩაღებთ ახლა!

დაჭქრის ბურთი დაბლა, მაღლა,
წინ და უკან, მარცხნივ, მარჯვნივ.
უცქერს მროხა, კატა, მაღლი,
უვავი ჩხავის: დარტემა მარჯვედ!

კაჭკაჭი მოფრინდა სოფლად,
კოხტად მოიღერა ული.
უვავიც დაიღვარა ოფლად:
— ორით ნოლი, ორით ნოლი!

არ უჩანდა შეჯიბრს ბოლო,
მლიერი ვერ გამოვლინდა,
უცქებ ბავშვმა ცელქი ღორი
გამოუშვა საღორიდან...

— აბა, მორჩით! — თქვა მან მკვირცხლად,
ეცა ბურთს და... მსწრაფლ მოჰკურცხლა.

პოლონურიდან თარგმნა
ჯემალ ჭალიძემ

აზა გასლარიძე

ღია ბერები

თურმე ლეგა ღრუბლები
როცა გახნდნენ ქვეშნად,
ცაზე გასეირნება
გადაწევიტეს ერთად.
მიცურავენ ნარნარად,
ზეცა განვლეს შვიდი,
გაუკვირდათ მაღიან,
ცა რომ ნახეს დიდი.

გაასსენდათ ბოლოს
საუკარელი დედა,
შემოაწვათ უცქებ
საოცარი სევდა,
სახლში უნდა დაგბრუნდეთ!
— გადაწევიტეს ხელად,
მაგრამ გზას ვერ იგნებენ,
იღვოებიან ცრემლად.

ჩვენ უკვე მეორედ ვხვდებით ერთმანეთს. აბა, ვახსენოთ ღმერთი და ფრთხილად გავხსნათ საიდუმლო ცოდნის ზარდახშა. რადგან საიდუმლო ცოდნისკენ მიმავალ გზას დავდგომივართ, სამჯობინო იქნება, ეს ცოდნა წმიდა და იდუმალ ადგილებში ვეძიოთ.

დავიწყოთ ჩვენი სამშობლოთი...

საქართველო. ლეჩეუმი. ხვამლის, იგივე ხომლის მთა.

დაიხსომე, ყოველი ადგილის სახელწოდებაში გარკვეული შინაარსია ჩადებული. გამონაკლისი არც ხვამლი, ანუ იგივე ხომლია.

„ხვამლი“ უძველესი დასავლურ-იბერიული (დასავლეთ საქართველო) სახელწოდებაა და ნიშნავს „დალოცვილს“. ხვდები, ალბათ, რა უსაზღვროა ამ სიტყვის შინაარსობრიობა. ერთი სიტყვით, ეს არის ის, რასაც, უპრალოდ, ღვთით კურთხეულს უწოდებენ.

ხვამლის მთა, მისი ბუნება, მისი ეკლესია – ეს არის ღმერთის, ბუნებისა და ადამიანის შენაქმნი ერთ-ერთი საოცარი, იდუმალი და წმიდა ადგილი დედამიწის ზურგზე, გამაოგნებელი კომპლექსი, რომლის შესაქმნელად ერთნაირი რუდუნებით იღვანა ღმერთმა, ბუნებამ და კაცმა, მაგრამ...

ყველაზე მთავარი და უპირველესი მაინც ღმერთი იყო, რადგან მან შექმნა ის, რასაც ვხედავთ, რასაც ვერ ვხედავთ და რასაც ადამიანები სამყაროს ვეძახით.

ხვამლი, იგივე ხომლი

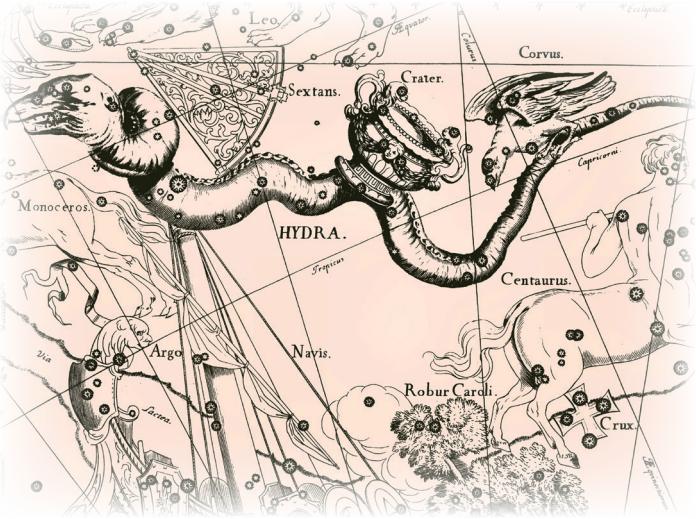
გაგონილი გექნება, ალბათ, ყოველივე ამის შექმნას უფალმა ექვსი ბიბლიური დღე მოანდომა, თითო დღე კი მილიარდობით ადამიანურ წელს უდრიდა. რა თქმა უნდა, ეს წარმოუდგენლად შრომატევადი საქმე გახლდათ – უფალი რომ უფალია, ისიც დაშვრებოდა. მეექვსე დღის მიწურულს კი – უკვე სამყაროს კეთილმა მეპატრონებ – შექმნა ადამიანი. შემოქმედმა ბოლოს თავის ნაღვანს თვალი გადაავლო, თქვა, ყველაზე კეთილი და კარგია და დასვენება განიზრახა.

დასასვენებლად მიმავლმა კავკასიის ცადაბ-ჯენილ ქედს ფეხი წამოჰკრა და მის შენაქმნთაგან თუ რამ ძვირფასი აერჩია, ყველაფერი აქ, ჩვენს მშობლიურ მიწა-წყალზე მიმოეფანტა. მან აქ, ლეჩეუმის სანახებში მთლიანად დაიბერტყა თავისი მადლიანი კალთა. ამიტომაც არის ეს ადგილი, თითქოს მთელ ქვეყნიერებას მოწყვეტილი, გამორჩეულად საოცარი, ზეციური სიწმიდით, იდუმალებითა და მიწიური დიდებულებით მოსილი.

გარდა უფლისა, გადმოცემის თანახმად, ეს ადგილი ქართველ მეფებსაც შეურჩევიათ თავი-ანთ განძთსაცავად. ამის გამო გვაუწყებს „ქართლის ცხოვრება“: „ოდეს ქვეყანას გაუჭირდეს, ხომლის მთამ გადაარჩინოს.“

მართლაც, ამ ღვთივკურთხეულმა, დალოცვილმა და წმიდა ადგილმა უნდა იხსნას ღვთისმშობლის წილხვედრი მიწა.

და ოდეს უფლისა და ჩვენთა მეფეთა ძვირფასეულობა როდი შენახულა აქ! აქ სხვა, უფრო დიდი და იდუმალი საგანძურო უნდა იყოს დაცული. ფიქრობენ, რომ ხვამლის მთა – ეს უნდა იყოს საიდუმლო ცოდნის სამყაროში გასასვლელი კარიბჭე, როგორც შამბალა ან აგარტა (მათ შესახებ „დილა“ აუცილებლად გიამბობთ თავის მომდევნო ნომრებში). ამით თუ აიხსნება ხომლისკენ ამავალ გზებსა თუ ბილიკებზე ამდენ ციხე-გოდოლთა არსებობა. ასეთ აუნონავ საგანძუროს სხვა გზით როგორ დავიცავდით?!

სვამლის სალოცავი – უძველესი ობსერვატორია

ხომლის ციხე-ქვაბულის კლდეზე ზოდიაქოს ნიშნებიანი უძველესი პიეტოგრამები – ნახატ-ანბანებია ამოკვეთილი. მთის თხემზე აღმართული სალოცავის ადრინდელი გეგმარი თანხვდომილია მნათობთა და ვარსკვლავედთა განლაგებისა. ეს გვაფიქრებინებს, რომ ეს ძეგლი უძველესი ობსერვატორია უნდა ყოფილიყო.

ყურადღებით დააკვირდი იან ჰეველიუსის ცის ატლასიდან გადმოღებულ ჰიდრას ამ თანავარსკვლავედს. ჰიდრა უზარმაზარი გველია, გველი კი ცბიერებას და სიბოროტეს როდი განასახიერებს. იგი მკურნალობის და, რაც მთავარია, საიდუმლო ცოდნისა და სიბრძნის სიმბოლოც არის. ჰიდრას ზურგზე განთავსებული ეს თასი იგივე გრაალის თასი და „ოქროს საწმისია“; კუდზე დასკუპებული ყორანი კი ის ყორანია, რომელიც ამირან-პრომეთეს უკორტნის გულ-ღვიძლს. ჰიდრას თანავარსკვლავედის ქვემოთ განფენილია „არგოს“ თანავარსკვლავედი, ხოლო მარჯვნივ, კუდის მხარეს – კენტავრის, ანუ, როგორც ძველი ქართველები უწოდებდნენ, მხედრის ხომლია (თანავარსკვლავედია).

სავარაუდებელია, რომ უძველესმა ქართველმა (იბერიელმა) ვარსკვლავთმრიცხველებმა იცოდნენ ამ თანავარსკვლავედთა არსებობა და სახელწოდება „ხომლიც“, ანუ ვარსკვლავთ ქრებული, აქედან უნდა მოდიოდეს.

ხვამლის კლდის ერთ-ერთი გამოქვაბულიდან ნლის სხვადასხვა დროს წყლის მძლავრი ნაკადი გამოედინება. ადგილობრივთა მონაყოლით, იგი ხან ცხენისწყლის, ხანაც რიონის ხეობისკენ გაედინება. მეცნიერთა აზრით, გამოქვაბულის სილომეში რაღაც სისტემა უნდა არსებობდეს, რომელიც არეგულირებს დინების მიმართულებებს. ლეგენდა კი ამ ფაქტს სხვაგვარად ხსნის: თითქოს ამ დინების სათავეში ურჩხულია გაწოლილი, რომელიც დროდადრო გვერდს იცვლის და ამის გამო იცვლება დინების მიმართულება. საინტერესოა, რომ ამ გამოქვაბულს „ვერძისთავას“ ეძახიან. საფიქრებელია, იგი უკავშირდებოდეს არგონავტთა და ოქროს საწმისის მითს.

მითი, ლეგენდა და...

ბერძენთა მითის მიხედვით, დიდმა ღმერთმა, ზევსმა პრომეთე, რომელმაც ცეცხლი წარსტაცა ღმერთებს და ადამიანებს ჩამოუტანა, დასაჯა და კავკასიის მთებს მიაჯაჭვა. ბერძნულ მითზე დაყრდნობით, ფრანგი ფანტასტი მწერალი, უიულ ვერნი თავის რომანში „შეუპოვარი კერაბანი“ ასე აგვინერს ამ ამბავს: „ამ მთებში (ლაპრაკია ლეჩხუმის მთაზე – ა.გ.), რომლებიც ჰორიზონტს ქუთასთან კვეთენ, იაფეტისა და კლიმენას შვილი, პრომეთე, რომელმაც ღმერთებს ცეცხლი მოსტაცა, იუპიტერის ბრძანებით ხომლის მწვერვალზე მიაჯაჭვეს, რომელსაც ყორანი უკორტნის გულ-ღვიძლს“.

პრომეთეო – ამბობენ ბერძნები, ხოლო ევროპელებმა არ იციან, ეს მითი ბერძნებმა ქართველთაგან რომ მიითვისეს და ჩვენი ამირანი პრომეთედ მონათლეს...

მასალა მოამზადა
ალეკო გაპელაიამ

ყველაფეხის მიხედვა

– წიგნო, რად გჭირდება
ამდენი ფურცელი? –
– როცა წამიკითხავ,
თვითონვე მიხვდები!..

და რომ წაიკითხა,
უველაფერსაც მიხვდა,
რადგან უველა კითხვას
უჩასუხა წიგნმა!..

თამაზ გველასიანი

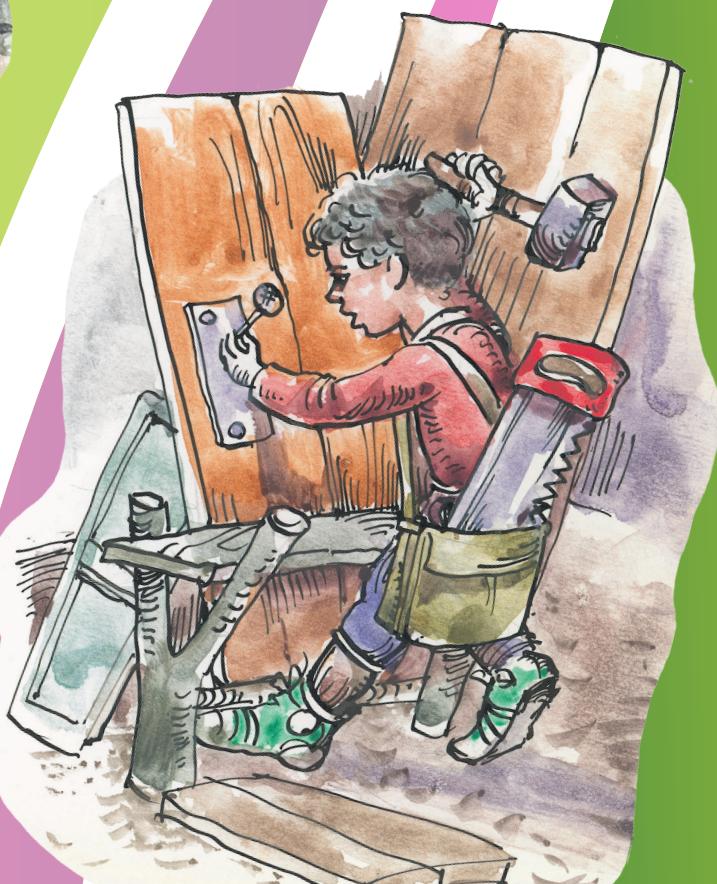

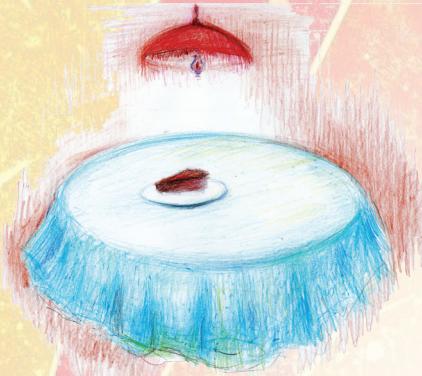
სეროსანი

არ ისვენებს აბეზარი,
ჩხირებედელა ცელქი ვანო,
ჩაქუჩით და სერხით დადის –
სელოსანი ბიჭი ვარო.
გარს საკეტი მოაცალა
და ლურსმნები დააჭედა.
ამტკრია და რაღაც სერხა,
ვითომ საქმე გააკეთა.

mhn მძღოლი

სულ ჩხუბობდნენ, დაობდნენ
ზურაბი და ონისე
მამის ნაუიდ ჰატარა
ცისფერ ავტომობილზე.
მუდამ გაუთავებლად
მოკინგლავეთ, მოდავეთ,
მამამ მართვის უფლება
ჩამოართვა ორთავეს.

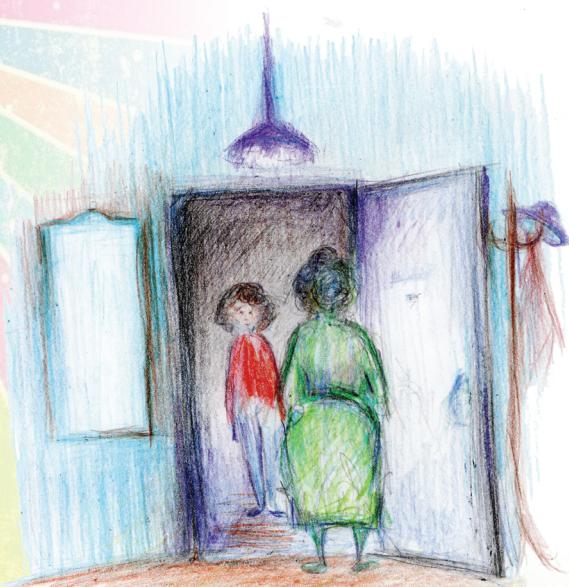

რესაუ ქასუ, უკინა

თეფშზე ნამცხვარი იდო. არავინ ჭამდა. მას სწყინდა, თუმცა, შეჭმა რომ მოუნდომეს და დაჭრა დაუწყეს, მტკივაო, აყვირდა. ასე დიდხანს გაგრძელდა და ისიც იდო და იდო, ვიდრე სხვა ნარჩენებთან ერთად არ მოისროლეს...

მეოთხეკლასელი ნიკი ლაგვილავას თხზულებიდან

იყო და არა იყო რაო – ხშირად ასე იწყებენ თხრობას, მაგრამ ნამცხვარზე, რომელზეც დღეს მინდა გიამბოთ, ამას ვერ ვიტყვი. როგორ თუ არა იყო რა! მშვენიერი ნამცხვარი გამოვიდა. აბა, რა იქნებოდა, რაც ბებიამ კვერცხი და შაქარი თქვითა... თან რა აღარ დაუმატა: ეს არა-უანიო, ის კარაქიო, გახეხილი ვამლიო... შესაძლოა, მე კიდეც გამომრჩეს რამე, მაგრამ ნიკისა და ანუნიას ბებიას არაფერი დავიწყებია, შესანიშნავი ცომი გაამზადა, ესეც ასეო, უკრა მერე თავი აერლუმელში და ნამით ჩამოჯდა – აბა, დედიკოებს და ბებიებს დიდხანს ჯდომისთვის სად სცალიათ?! ახლაც, სანამ გამოცხვება, ბოსტნეულს გავრეცხავ და დავჭრიო, – ფიქრობდა.

კარზე ზარმა დაინკრიალა. ბებომ კარი გამოალო, ზღურბლთან წითელმაისურიანი ბიჭი იდგა. – ანა თელია აქ ცხოვრობსო? – იკითხა.

ანასა და მის თანაკლასელებს მაგიდაზე ფიროსმანის ნახატების რეპროდუქციები გაეშალათ – მასწავლებელმა ამ მხატვრის შემოქმედების პრეზენტაციის მოწყობა დაგვავალაო.

– აპაა, – გაიფიქრა ბებიამ და იმით დაინტერესდა, ამ ბიჭს აქამდე რატომ არ ვიცნობდიო. ჰკითხა კიდეც.

– ჩვენ აქ არ ვცხოვრობდით, ცხინვალიდან ვართ. აქ ახლა მოგვცეს ბინა.

– ვა, ბექა? – გამოეგება სტუმარს გოგონა, კარგი ქენი, რომ მოხვედიო და ბებიას შეეხმიანა, – ბე, რა კარგი სუნია! მალე იქნება?

– კი, შვილო, მალე იქნება, ცოტაც გაგრილდება და დავჭრი. ჩაისაც ავადულებ...

სალამ-ქალმის შემდეგ ბიჭი მაგიდაზე გაშლილ სურათებს დააჩერდა. იმ ნახატმა მოსტაცა თვალი – მამა და შვილიო – რომ ენერა. ახოვან, ბრგე ვაჟკაცს პატარა ბიჭი ელაციცებოდა და შეჰქარიდა.

– ნეტავი, მამაჩემიც ასეთი დიდი და ღონიერი იყო? – მზერაში ნაღველი გაუკრთა ბიჭს. ამ დროს მისი მობილური ტელეფონი ჩაირთო. ბებია იყო, დედაშენი ცუდად შეიქნა და მალე მოდიო. უნდა წავიდე, – თვალი მოავლო ბიჭმა თანატოლებს და წამოდგა.

ანუნიამ კარებამდე მიაცილა.

– დედა ჰყავს ავად. იმ ოხერი აგვისტოს ომის მერე, სადაც ბექას მამა დაილუპა, გულყრა თუ რაღაც დასჩემდაო, გავიგონე, თუთა მასწ-მარომ უთხრა მანანას, – თქვა ცისფერთვალა ლევიკომ, უფროსი ძმების გამონაცვალი ლურჯი მაისურებითა და პერანგებით რომ დადიოდა... ბებიამ შემოიხედა და ბავშვები სამზარეულოში მიინვია – სასადილო მაგიდა ხომ სურათებით იყო სავსე.

ნამცხვარი მიირთვეს, ჩაიც მიაყოლეს, თეფზე ნამცხვრის მხოლოდ ერთი ნაჭერი დარჩა.

სამსახურიდან დაბრუნებულმა დედამ და მამამ ხელი არ მოჰკიდეს, იქნებ, ხვალ დილით ნიკიმ და ანუნიამ გაიყონო... იმათ კიდევ ჭამა ვერც მოასწრეს, სკოლაში ისე ნავიდნენ. ნამცხვარი კი

იდო თეფზე... იდო ნაწყენი და გაბუტული, – ნეტავი, ასეთი დასაწუნი რა მჭირს!

– წითელმაისურიანს უნდა შეეჭამა. იქნებ, დღეს მოვიდეს და მიირთვასო, ბებიამ, მაგრამ წითელმაისურიანი არ მოვიდა.

დღეს აქ კი არა, სკოლაშიც არ მოსულაო, ანუნიამ.

ამ ლოდინსა და გაუგებრობაში მესამე დღეც ჩამოდგა.

ბიჭებიც მოვიდნენ, გოგონებიც, წითელმაისურიანი კი არ ჩანდა.

– არ მოვიდა და იყოს იქ! – წაეტანა ნამცხვრიან თეფშს ლურჯმაისურიანი. სმა-ჭამა დიდად შესარგო, დება რა სავარგულიაო – და სიცილით დასძინა: რასაცა შეჭამ შენია, რას – არა, დაკარგულია...

– ე... ე... ეეე! ლურჯპერანგიანო! რასაცა შეჭამ კი არა, რასაცა გასცემო, – ახმაურდნენ ბავშვები.

– ჰო, შვილო, – ჩამოართვა ბებიამ თეფში, „რასაცა გასცემ, შენია, რას – არა, დაკარგულია“, – ასე გვასწავლის რუსთაველი. ეს ნამცხვარი კი უკვე აღარ იჭმევა.

– მე რომ მინდა? გუშინწინ ძალიან გემრიელი იყო.

– ქათინაურისთვის მადლობა. ახლა ახალს გამოვაცხობ, – თქვა ბებიამ და მაცივარი გამოაღო.

კარზე ისევ დარეკეს. ნიკიმ გააღო და წითელმაისურიანს – გაუმარჯოსო! – შესძახა.

დედა როგორ არისო? დაეხვივნენ ბექას.

– უკეთესად, ექიმმა გვითხრა, წამლები თავ-თავის დროზე მიიღოს და მოიკეთებსო.

ბავშვები ისევ ფიროსმანის ნახატების რეპროდუქციებს ჩაუსხდნენ.

მხატვრის ფოტო ზემოთ, მარცხენა მხარეს უნდა მოვათავსოთო, თქვა ლურჯმაისურიანმა.

წითელმაისურიანი არ დაეთანხმა: ჯობს, ფიროსმანის სურათი შუაში ჩავსვათო.

ისე გაერთნენ, ვანილისა და დარიჩინის სუნი ვეღარც კი იგრძნეს.

ბებიამ გმომშრალი და ნირშეცვლილი ნამცხვრის ნაჭერი სხვა ნარჩენებით სავსე ვედროში ჩაუძახა და თეფში ცხელი წყლითა და უელეთი გარეცხა.

– „აი, ელეთი, მელეთი, თეფშები ვრეცხე უელეთი იმგვარად გავაკრიალე, გაკვირდა ზღვაც და ხმელეთიც“, – წაიღილინი ნიკიმ.

– ჩემი პოეტი ბიჭი, – გაეცინა ბებიას და ჰაერღუმელში შეიხედა; ცოტას კიდევ დავიცდიო, ჩაილაპარაკა და სკამზე ჩამოჯდა.

– მადლობა ღმერთს, რომ ეს წითელმაისურიანი ბიჭი გახარებული მოვიდა, – პირჯვარი გადაინერა ქალმა და ყველა ბიჭისა და გოგონას, მათი დედიკონების ბედნიერება ინატრაა...
უსმინოს უფალმა.

კუროსორდი

ამ კროსვორდს მხოლოდ
ის შეავსებს, ვინც
უურნალის ყველა გვერდს
უურადლებით წაიკითხავს.

1. ნექტარას მეგობარი
ჭიანჭველას სახელი;
2. რა ჰქვია ცეკვის
მასწავლებელს
ანგელოზების საბავშვო
ბაღში;
3. ჭიამაიას შეუძლია
გამოიცნოს ...
4. თაგვი, რომელიც
მინდვრის ანგელოზის
ფრთებზე ცხოვრობდა;
5. საიდუმლოებით მოცული
მთა ლეჩხუმში;
6. რა უნდა ერქვას ირაკლის
აზრით ბელურას?

პირველი ხუთი ბავშვი, რომელიც შევსე-
ბულ კროსვორდს და უურნალში დაბეჭდი-
ლი ყველა თავსატეხის პასუხებს რედაქ-
ტიაში მოგვიტანს ან ფოტოასლის სახით
გამოგვიგ ზაგნის, საჩუქრად მიიღებს „დი-
ლის“ მიერ გამოცემულ წიგნს.

კანონი

ა - 1	ვ - 6	გ - 11	ყ - 16
ი - 2	ზ - 7	პ - 12	ბ - 17
ო - 3	თ - 8	რ - 13	
უ - 4	კ - 9	ს - 14	
გ - 5	ლ - 10	ლ - 15	

სალომე მაღარაძე
1 წლის

ლუკა ჭალიძე-ზეთაველი
8 წლის

ბებეთობის დაცვის დღე

ლინდა გურგერიძე
5 წლის

ელენე
ვეზენაძე
5 წლის

მარიამ ზოიძე

მთავარი რედაქტორი: დოდო ნივნივაძე
ნახატი ყდაზე: ელენე ვარამაშვილისა
მის.: ზანდუკელის ქ. 1, ტელ.: 2 93 69 77
<http://www.dila.ge>, ელ-ფოსტა: dila1904@yahoo.com, facebook: საბაკვეო გამომცემლობა დილა
ფასი: 2.50 ლარი

შურნალი გამოდის საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსა
და სსიპ „მწერალთა სახლის“ მხარდაჭერით.

